

NGỌT BÙI KHOAI LANG BẢO NINH...

NGUYỄN NGỌC LAN

Trung tâm Khuyến nông - Khuyến ngư Quảng Bình

Với thực khách sành ăn, khoai lang Bảo Ninh dù có giá “trên trời” là 45-50 nghìn đồng/kg nhưng vẫn còn rẻ, bởi lẽ loại khoai này nhiều bột mịn, ngọt thơm, khách ăn một lần là nhớ mãi. Một điều nữa là giống khoai lang bản địa lá tím này phải trồng đến 6 tháng mới thu hoạch, mà thu hoạch cũng chỉ chừng trong một tháng là hết mùa khoai...

Theo ông Nguyễn Ngọc Lân, Tổ trưởng Tổ hợp tác sản xuất rau an toàn thôn Cửa Phú, hiện tại, thôn Cửa Phú gần như là nơi duy nhất còn “bảo tồn” giống khoai lá tím truyền thống của xã Bảo Ninh. Thực ra, giống khoai này được “du nhập” vào Bảo Ninh từ những năm kháng chiến chống Mỹ, lúc đó hợp tác xã có lấy về 2 giống khoai để trồng thử nghiệm, nhưng chỉ có giống khoai lá tím, vỏ tím này hợp với đất vùng cát, củ khoai nhỏ thôi nhưng bột mịn, bùi, thơm ngọt. Rồi không biết từ khi nào, giống khoai lang lá tím này trở thành giống khoai bản địa, người dân tự hào gọi là khoai lang Bảo Ninh.

Cũng có lúc, tuy chưa đến mức “thất truyền”, nhưng khoai lang lá tím Bảo Ninh không còn mấy người trồng, chỉ một vài hộ gia đình trồng ít luống để trẻ con ăn chơi trong nhà. Bây giờ, khi cái ăn cái uống được nâng lên tầm thưởng thức, khoai lang Bảo Ninh “có giá” hẳn nhờ chất lượng ngọt bùi, thơm mát không phải loại khoai nào cũng có. Hiện tại trên thị trường, những loại khoai lang khác chỉ có giá 15-20 ngàn đồng/kg, riêng khoai lang Bảo Ninh có giá 45-50 nghìn đồng/kg, mà

không phải cứ muốn là mua được, vì sản lượng khoai ít lắm, được bao nhiêu thương lái đến mua tại chỗ hết cả.

Với vợ chồng ông Lê Xuân Tụy, bà Hoàng Thị Hoa, nghề trồng khoai lang đã ăn sâu trong máu thịt, chỉ cần nhìn cũng cấp đúng năng suất, sản lượng khoai của từng mùa. Bà Hoa chia sẻ: “Nhà tui theo nghề trồng khoai gần như là lâu năm nhất cái xã Bảo Ninh ni, mà diện tích trồng cũng gần như nhiều nhất. Cũng có đợt chuyển sang trồng rau màu thu nhập cao hơn, nhưng rồi nhớ nghề trồng khoai, với lại mấy năm trở lại đây, thị trường bắt đầu “chuộng” loại khoai ni, nên nhà tui trồng trở lại. Loại khoai lang lá tím ni chỉ ngon khi trồng giữa vùng đất cát, mùa trồng khoai cũng phải đúng tháng 7 âm lịch, khi đó nắng nóng khô như rang. Giâm cành xong, cả nhà phải thường xuyên tưới nước để dây khoai bén rễ sống sót qua hết mùa nắng. Trồng khoai vô mùa nắng đã vất vả, đi bứt “bôi” (các loại lá cây rừng làm phân xanh) còn vất vả hơn. Cứ mỗi sào khoai phải bứt cho được 1 tấn bôi, như nhà tui vụ vừa rồi trồng 1ha khoai thì phải đi bứt gần 20 tấn bôi. Bôi bứt về được mấy là đào rãnh rồi chôn xuống một bên hàng khoai đã trồng để cho tự hoại. Giống khoai ni chỉ ngon khi có loại phân xanh ni, chứ bón các loại phân khác thì năng suất thấp, củ nhỏ mà chất lượng lại không ngon bằng. Nói thì nghe dễ, chứ để trồng được cây khoai lang giữa trắng cát ni vô mùa tháng 7 nóng bỏng không phải ai cũng làm được, thêm nữa trồng giống khoai ni 6 tháng mới có thu hoạch, nên giờ cả

Thu hoạch khoai lang

Ảnh: N.L

làng cũng không mấy ai trồng”...

Nói về vấn đề này, ông Nguyễn Ngọc Lân trả lời: “Sở dĩ người dân không thực sự mặn mà với chuyện trồng và mở rộng diện tích trồng giống khoai lang truyền thống này là bởi giống khoai này trồng 6 tháng mới cho thu hoạch, trong khi đó cũng trên diện tích đó, nếu trồng các loại rau màu thì quay vòng sử dụng đất nhanh hơn, thu nhập cũng cao hơn. Dù rằng vài năm trở lại đây, khoai lang Bảo Ninh “có giá”, được thị trường ưa chuộng, nên một số hộ dân đã trồng khoai trở lại. Tuy nhiên, người dân vẫn đang trồng ở dạng tự phát, nhỏ lẻ, cả thôn hiện có 30 hộ trồng khoai với tổng diện tích khoảng 6ha. Một vấn đề đặt ra nữa là liệu có xảy ra tình trạng “được giá trồng nhiều”, đến lúc “trồng nhiều mất giá” thì sẽ thiệt thòi cho bà con, mà cũng thiệt thòi cho giống khoai quý. Điều quan trọng là các cấp chính quyền cần có sự vào cuộc để hỗ trợ xây

dựng thương hiệu gắn với bao tiêu sản phẩm nhằm giúp bà con phát triển sản xuất cũng như lưu giữ được giống khoai quý này”.

Chị Nguyễn Thị Phương Lan, chủ một nông trang trồng rau sạch ở xã Bảo Ninh gần bó với giống khoai lang lá tím Bảo Ninh đã mấy năm nay chia sẻ: “Giống khoai này quý lắm, củ nhỏ, đều củ, nhiều bột, thơm ngon. Nhà mình cũng trồng được ít thôi, một phần là để lưu giữ giống khoai truyền thống của địa phương, phần nữa để giới thiệu cho khách hàng biết được giống khoai lang bản địa chất lượng. Mỗi đợt mình thu hoạch được chừng vài chục kilogam, không đủ trả hàng cho các khách hàng đã đặt. Dù sao, mình cũng rất vui vì ngày càng nhiều người biết đến giống khoai lang này, để tạo động lực cho những người trồng khoai như mình tiếp tục lưu giữ cũng như từng bước xây dựng thương hiệu cho giống khoai truyền thống của địa phương”■